

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та публічного управління

УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ

Методичні розробки та тематика курсової роботи для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні відносини

Полтава – 2025

УДК 339.9

Методичні розробки та тематика курсової роботи з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні відносини

Автори:

Шкурупій О.В. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та публічного управління Полтавського державного аграрного університету

Дейнека Т.А. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та публічного управління Полтавського державного аграрного університету

Дивнич О.Д. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та публічного управління Полтавського державного аграрного університету

Рецензент: Самойлик Ю.В. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та публічного управління Полтавського державного аграрного університету

Методичні розробки та тематика курсової роботи з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні відносини розглянуто та схвалено на засіданні кафедри економіки та публічного управління Полтавського державного аграрного університету протокол «01» вересня 2025 № 1.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
ОБРАННЯ ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ	6
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ....	8
1. Підбір літературних та інформаційно-статистичних джерел.....	8
2. Вибір об'єкту дослідження.....	9
3. Вимоги до структури та змісту курсової роботи.....	9
ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	11
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ	18
ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	20
КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	21
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	24
ДОДАТКИ.....	27

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота є одним із важливих видів навчальної та науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти. Виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю» сприяє закріпленню, поглибленню й узагальненню знань, отриманих у рамках теоретичного навчання; зумовлює формуванню умінь і навичок та передбачає їх застосування у практиці наукового аналізу сучасних міжнародних економічних відносин.

Метою виконання курсової роботи є систематизація та закріплення теоретичних знань, набутих в ході вивчення навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю», отримання досвіду роботи з інформаційними джерелами в процесі оцінювання конкурентоспроможності суб'єктів міжнародного бізнесу, практичне застосування документів міжнародних організацій і регіональних угруповань, наукометричних баз і звітів, аналітичних публікацій і статистичних баз національних і міжнародних установ, а також оволодіння необхідними навичками предметного аналізу діяльності компаній.

Завдання, які вирішуються при виконанні курсової роботи, є такими:

- визначення конкретної прикладної проблеми дослідження;
- застосування сукупності систематизованих теоретичних знань для обґрунтування досліджуваної проблеми та аргументації наукових позицій автора;
- самостійне обґрунтування напрямів і засобів вирішення завдань дослідження, застосування для цього методів, спеціалізованих до потреб наукового аналізу за проблематикою, що вивчається;
- формування висновків, рекомендацій і пропозицій за результатами проведеного дослідження.

Виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю» здобувачами вищої освіти ОПІ Міжнародні економічні відносини передбачає формування таких **компетентностей**:

загальні:

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

спеціальні:

СК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

СК 2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.

СК 8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.

СК 10. Здатність оцінювати міжнародну практику економічного співробітництва та визначати умови ефективної інтеграції України в систему міждержавних економічних зв'язків на основі пріоритету інтересів національного розвитку і, зокрема, розвитку аграрної сфери.

Результати навчання:

РН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

РН 4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

РН 6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали

РН 9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

РН 13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продуктованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків.

РН 14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

РН 15. Визначати умови ефективної інтеграції України в систему міжнародного співробітництва в аграрній сфері з урахуванням національних інтересів і в рамках державної економічної, зовнішньоекономічної та аграрної політики.

За результатами виконання курсової роботи здобувач вищої освіти повинен продемонструвати наступне: 1) здатність аналізувати міжнародну конкурентоспроможність країн, галузей, компаній; 2) оцінювати конкурентоспроможність товарів і послуг; 3) вміти узагальнювати та критично оцінювати ситуацію, що складається на світовому та національних ринках товарів і послуг; 4) використовувати на практиці нормативно-правові акти, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів господарювання; 5) узагальнювати та критично аналізувати зміст інформаційних джерел; 6) використовувати сучасні методи дослідження ринкового середовища; 7) професійно користуватись сучасними інформаційними технологіями для вирішення завдань теми дослідження; 7) аргументовано та переконливо захищати отримані в ході дослідження розробки.

Курсова робота повинна мати логічну будову, відповідати вимогам доказовості та аргументованості суджень, які наводить автор, містити глибокий

аналіз теми дослідження та розрахунки, виконані за використання загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Для її виконання мають бути застосовані програмно-методологічні засоби (інструменти), що забезпечують доступ до інформації та засобів навігації (спеціальних інформаційно-пошукових систем, каталогів Web-ресурсів). Курсова робота має відображати самостійність дослідження, яке виконує здобувач вищої освіти. Робота має бути належно оформлена, мати всі необхідні супровідні документи та бути подана на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

ОБРАННЯ ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тематика курсових робіт відображає актуальні проблеми конкурентоспроможності суб'єктів міжнародної господарської практики. Здобувачам вищої освіти пропонуються перелік тем курсових робіт, розкриття змісту яких передбачає з'ясування сутності конкуренції та її сучасних особливостей і теоретико-методологічних основ дослідження конкурентоспроможності; всебічний та різномірний аналіз порівняльних переваг, визначення умов, що забезпечують вигідні конкурентні позиції суб'єктів міжнародної економічної діяльності, їх ефективні конкурентні стратегії тощо. **Рекомендована тематика курсових робіт** наведена нижче:

1. Конкуренція як базовий принцип ринкової економіки та механізм сучасного світового господарства.
2. Міжнародна конкуренція як процес взаємодії, взаємозв'язку і боротьби багатонаціональних компаній.
3. Глобальні детермінанти трансформації конкурентних відносин.
4. Конкурентні переваги країн-економічних лідерів.
5. Управління конкурентними перевагами в міжнародному бізнесі (на прикладі резидентів конкретних країн і галузей, в яких представлена їх діяльність)
6. Міжнародна конкурентоспроможність регіонів (на прикладах Баварії, Каталонії, Шотландії тощо).
7. Формування конкурентних переваг за галузями національної економіки (на прикладі окремих галузей економіки конкретних країн)
8. Міжнародна конкурентоспроможність України: наслідки війни, чинники їх подолання та можливості відновлення конкурентних переваг.
9. Потенціал міжнародної конкурентоспроможності національних підприємств (на прикладі резидентів конкретних країн).
10. Конкурентне середовище суб'єктів міжнародного бізнесу (на прикладі резидентів конкретних країн і галузей їх діяльності).
11. Конкурентоспроможність продукції як визначальна передумова успішності міжнародного бізнесу.
12. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств на основі стандартів ISO.

13. Конкурентна стратегія як складова корпоративної стратегії міжнародних компаній (на прикладі компаній-світових лідерів).

14. Соціальна відповідальність як чинник міжнародної конкурентоспроможності компаній.

15. Маркетингові комунікації як інструмент забезпечення міжнародної конкурентоспроможності компаній.

16. Конкурентоспроможність стартапів.

17. Міжнародний досвід розвитку конкурентоспроможного бізнесу на основі венчурної моделі.

18. Конкурентні переваги технологічних компаній (на прикладі компаній-світових лідерів).

19. Порівняльний аналіз конкурентоспроможності економік світу.

20. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн, що розвиваються.

21. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн-економічних лідерів.

22. Реляційні (партнерські) стратегії конкуренції.

23. Інвестиційні фактори забезпечення міжнародної конкурентоспроможності країн-економічних лідерів.

24. Нові тенденції у формуванні міжнародного іміджу України в умовах геополітичних і геоекономічних змін.

25. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах становлення постіндустріального суспільства.

26. Інноваційно-інвестиційна політика держав як чинник підвищення міжнародної конкурентоспроможності національних економік.

27. Вплив цифровізації на конкурентоспроможність у міжнародному бізнесі.

28. Формування стратегії конкурентоспроможності підприємств у макротренді інклюзивного розвитку.

29. Трансформація національних стратегій міжнародної конкурентоспроможності країн в умовах інтеграції.

30. Інституціональне забезпечення конкурентоспроможності країн на міжнародних ринках.

31. Ландшафт міжнародної конкуренції: теоретико-методологічні та емпіричні підходи до аналітики

32. Бізнес-ландшафт в контексті сучасної міжнародної конкуренції

33. Сучасні підходи до управління бізнесом на основі аналізу чинників конкурентного середовища

Також здобувач вищої освіти може подавати власні пропозиції щодо тематики курсової роботи та винести їх на розгляд кафедри економіки та міжнародних економічних відносин.

Тему курсової роботи здобувачі вищої освіти обирають самостійно за консультацій та професійних порад викладача кафедри (наукового керівника). Обрана тема курсової роботи затверджується протоколом засідання кафедри.

Зміна обраної теми на іншу (після її затвердження на кафедрі) може відбутися лише з дозволу завідувача кафедри за наявності обґрунтування причин такої необхідності. Виконання декількох курсових робіт на однакову тему не допускається. Після затвердження теми курсової роботи здобувачу вищої освіти видається завдання щодо її виконання (*додаток А*).

Курсові роботи виконуються у терміни, передбачені графіком навчального процесу (не пізніше, ніж за два тижні до захисту, подаються на перевірку).

У випадку порушення термінів подання роботи на перевірку документ приймаються в період, визначений для ліквідації академічної заборгованості згідно з графіком навчального процесу. У цей же період відбувається процедура захисту курсової роботи. Відсутність курсової роботи та / або підтвердження факту її захисту означає наявність академічної заборгованості, ліквідація якої здійснюється за встановленим в Університеті порядком.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Підбір літературних та інформаційно-статистичних джерел

Для ґрунтовного дослідження за темою курсової роботи з навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю» значущими для здобувачів вищої освіти є документи міжнародних організацій (ООН, ЮНКТАД, СОТ, МВФ, Групи Світового Банку, ОЕСР, ВОІВ та ін.), регіональних угруповань (передусім ЄС), звіти міжнародних консалтингових компаній («Euromonitor International», «McKinsey & Company», «Accenture», «Gartner» та ін.), статистичні бази національних і міжнародних установ, фінансові звіти міжнародних компаній а також наукометричні бази і аналітичні публікації.

Правильно підібрана інформація є теоретичним і експериментальним підґрунтям для успішного наукового дослідження за темою курсової роботи та вирішення поставлених дослідником завдань. Важливими джерелами первинної інформації є насамперед книги, монографії, наукові статті у періодичних виданнях, матеріали конференцій. Корисними при виконанні курсової роботи також є довідники, енциклопедії тощо. Використання навчальної літератури – підручників, навчальних посібників, практикумів тощо – не повинно домінувати над використанням наукової літератури. При написанні курсової роботи повинна використовуватись новітня література, в якій висвітлюються актуальні проблеми розвитку міжнародних економічних відносин. Такими вважаються передусім видання за останні п'ять років.

Організація збору і відбору інформації для проведення наукових досліджень передбачає: визначення переліку питань, що будуть вивчатися; встановлення хронологічних меж пошуку необхідної літератури; уточнення можливості використання літератури зарубіжних авторів; пошук інформації в Інтернеті.

Робота з науковими та інформаційно-статистичними виданнями передбачає виявлення дійсно наукових фактів – елементів, які утворюють основу

наукового знання, та відображають об'єктивні властивості речей, процесів і явищ. Їм властиві такі ознаки: новизна, точність, об'єктивність, достовірність.

Літературні джерела дозволять ознайомитися з результатами наукових досліджень з проблеми, яка становить зміст теми курсової роботи, та обґрунтувати методику її виконання. Ця інформація, поєднана з фактичними матеріалами об'єкту дослідження, дає змогу сформулювати висновки і пропозиції.

Опрацювання джерел інформації створює необхідні передумови для наукової творчості здобувача вищої освіти, розширення сфери його професійного пізнання, набуття навичок критичного аналізу значущих економічних подій, що відбуваються в системі сучасних міжнародних відносин, поведінкових моделей, застосовуваних компаніями в міжнародному бізнесі, глобальних процесів і явищ тощо.

2. Вибір об'єкту дослідження

Конкретний об'єкт дослідження здобувач вищої освіти обирає самостійно. Ним може бути будь-який суб'єкт міжнародної господарської та регуляторної практики. Дослідження можуть висвітлювати зміст господарських взаємодій, що відбуваються на будь-яких світових ринках товарів і послуг.

3. Вимоги до структури та змісту курсової роботи

Обсяг основного тексту (вступ, розділи та висновки) повинен становити 25-30 сторінок тексту. Орієнтовані обсяги складових курсової роботи: вступ – 2-3 сторінки; перший, другий і третій розділи – 7-8 сторінок кожний; висновки – 2-3 сторінки. Рекомендована кількість використаних джерел встановлюється з розрахунку одне посилання на одну сторінку основного тексту.

На основі виконаних здобувачем вищої освіти досліджень у курсовій роботі повинні бути сформульовані та обґрунтовані визначальні наукові положення, сукупність яких утворює теоретично-прикладне обґрунтування проблеми, що має суттєве економічне, соціально-економічне, управлінське чи інше значення. Виконання курсової роботи повинно підтвердити спроможність здобувача вищої освіти генерувати й обґрунтовувати наукові та практичні ідеї, самостійно здійснювати дослідження.

До змісту курсових робіт пред'являється низка вимог, найважливішими з яких є: опрацювання і критичний аналіз спеціальної наукової літератури з теми роботи; вивчення проблеми, яка підлягає дослідженню, з'ясування еволюції наукової думки щодо її пізнання, аналіз практики, за якої відбувається об'єктивація досліджуваного процесу або явища; чітке визначення об'єкту, предмету, мети, завдань, методів дослідження; узагальнення результатів, обґрунтування висновків і практичних рекомендацій. Виконуючи курсову роботу, здобувач вищої освіти не може обмежуватися реферуванням літературних джерел або простим описом тієї чи іншої проблеми, оскільки підготовка курсової роботи є творчим науковим дослідженням.

Структуру курсової роботи визначають її змістовні складові та атрибутивні елементи: титульний аркуш; анотація (українською та англійською мовами); зміст; перелік умовних позначень (при необхідності); вступ; розділи основної частини; висновки; список використаних джерел; додатки.

Титульний аркуш. Приклад його оформлення наведено в *додатку Б*. Це перша сторінка курсової роботи, яку включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. За титульною сторінкою наводяться послідовно інші складові документу.

Анотація. Ця складова курсової роботи необхідна для ознайомлення зі змістом та результатами дослідження. Її текст подається державною та англійською мовами. Анотація є узагальненим коротким викладом основного змісту курсової роботи. В ній стисло наводяться відомості про основні результати дослідження із зазначенням їх практичного значення. Обсяг анотації має становити 800-1000 знаків з пробілами; кількість ключових слів, які зазначаються в анотації – 5-10 (*додаток В*).

Зміст. Містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів із зазначенням номерів сторінок, на яких розміщується їх початок (*додаток Г*).

У **вступі** визначаються такі обов'язкові елементи: 1) актуальність досліджуваної проблеми, 2) ступінь її розробки вітчизняними та зарубіжними дослідниками, 3) мета, 4) завдання, 5) об'єкт, 6) предмет, 7) методи, інформаційна база дослідження. Також за наявності зазначаються факти апробації результатів дослідження за темою курсової роботи на конференціях та публікації автора (*додаток Д*).

Перший розділ курсової роботи. У цій частині роботи міститься огляд літератури та розкриваються основні теоретичні положення досліджуваної теми. При огляді літератури насамперед використовуються новітні видання, зокрема, монографії та наукові статті з часописів останніх років. В залежності від визначеної мети та поставлених завдань науковому аналізу піддаються найважливіші положення теорії, що пояснюють зміст та особливості сучасних міжнародних відносин. Також у цьому розділі, як правило, визначаються засади методології дослідження.

Другий і третій розділи курсової роботи. Їх зміст віддзеркалює сучасну практику міжнародних конкурентних відносин і містить оцінку стану, динаміки, основних тенденцій розвитку тощо. У другій і третій частинах роботи досліджується емпірика сучасних міжнародних конкурентних відносин. Розглядаються процеси та явища, наявність і розвиток яких виступає як продукт взаємодії суб'єктів – держав, міжнародних організацій, компаній тощо.

Другий і третій розділи є дослідницько-аналітичними. Економічний аналіз у цих частинах роботи ґрунтується на цифрових даних, відображених у офіційних матеріалах і звітах міжнародних організацій, консалтингових агентств, фінансових звітах міжнародних компаній тощо. Інформаційну базу дослідження становлять також нормативно-правові акти органів законодавчої та виконавчої влади, що регламентують зовнішньоекономічну діяльність України, данні Державної служби статистики України та інші офіційні джерела. Масив даних повинен бути достатнім для коректного аналізу, у тому числі, із застосуванням математичних методів.

Одночасно із констатуючою частиною аналізу у другому та третьому розділах курсової роботи автор формулює власну думку щодо цінності

застосовуваних заходів, прийомів, методів, засад, механізмів вирішення певної суспільно значущої проблеми у таких сферах як конкурентні відносини, партнерство, світове лідерство, двостороннє або багатостороннє економічне співробітництво тощо (питання розглядаються відповідно до мети та завдання дослідження). Також у зазначених частинах курсової роботи автор наводить аргументи щодо можливостей і меж використання зарубіжного досвіду забезпечення конкурентоспроможності в Україні.

У прикінцевій частині кожного з розділів курсової роботи узагальнюється матеріал дослідження; набувають остаточно завершеної форми обґрунтування тих основних положень дослідження, які у подальшому будуть формалізовані як висновки та пропозиції автора.

Висновки повинні віддзеркалювати сутність роботи, бути конкретними та практично значущими. Цей розділ містить короткий виклад результатів за темою дослідження. у розділі «Висновки» подаються найбільш важливі наукові та практичні результати, які сприяли досягненню мети та розв'язанню завдань дослідження. Формат викладення матеріалу у цій прикінцевій частині роботи може бути таким: 1) у вигляді переліку за наскрізною нумерацією (рекомендовано) або 2) суцільним текстом за виділенням абзаців.

ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Загальні вимоги до оформлення курсової роботи. Курсова робота є документом, який має форму друкованого тексту на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Міжрядковий інтервал – 1,5; шрифт – Times New Roman; номер шрифту – 14. Рекомендований розмір берегів такий: лівий – 30 мм, правий – 15 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм; мінімально допустимий розмір берегів такий: лівий – 20 мм, правий – 10 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

Загальні вимоги до нумерації. В курсовій роботі нумерації піддаються сторінки розділи, ілюстрації і таблиці, додатки. Нумерацію сторінок, розділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку «№».

Нумерація сторінок курсової роботи є наскрізною. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. Також враховують, але не нумерують сторінки, на яких розміщено «Зміст» і «Перелік умовних скорочень». Номера проставляються починаючи зі сторінки розділу «Вступ» у правому верхньому куті без крапки в кінці.

До загального обсягу роботи входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають сторінку.

Нумерація та розміщення в тексті заголовків складових курсової роботи. Складові курсової роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують.

Частини основного тексту курсової роботи нумерують так: номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки. Після цього з нового рядка друкують

заголовок розділу великими літерами. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

Приклад 1:

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНВЕРГЕНЦІЇ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКІВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкуються великими літерами та розміщуються симетрично до тексту. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Кожна зазначена складова курсової роботи починається з нової сторінки. Відстань між заголовком розділу і текстом – 1 рядок.

Нумерація та розміщення в тексті ілюстрацій. Схеми, графіки, карти тощо необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках курсової роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Приклад 2:

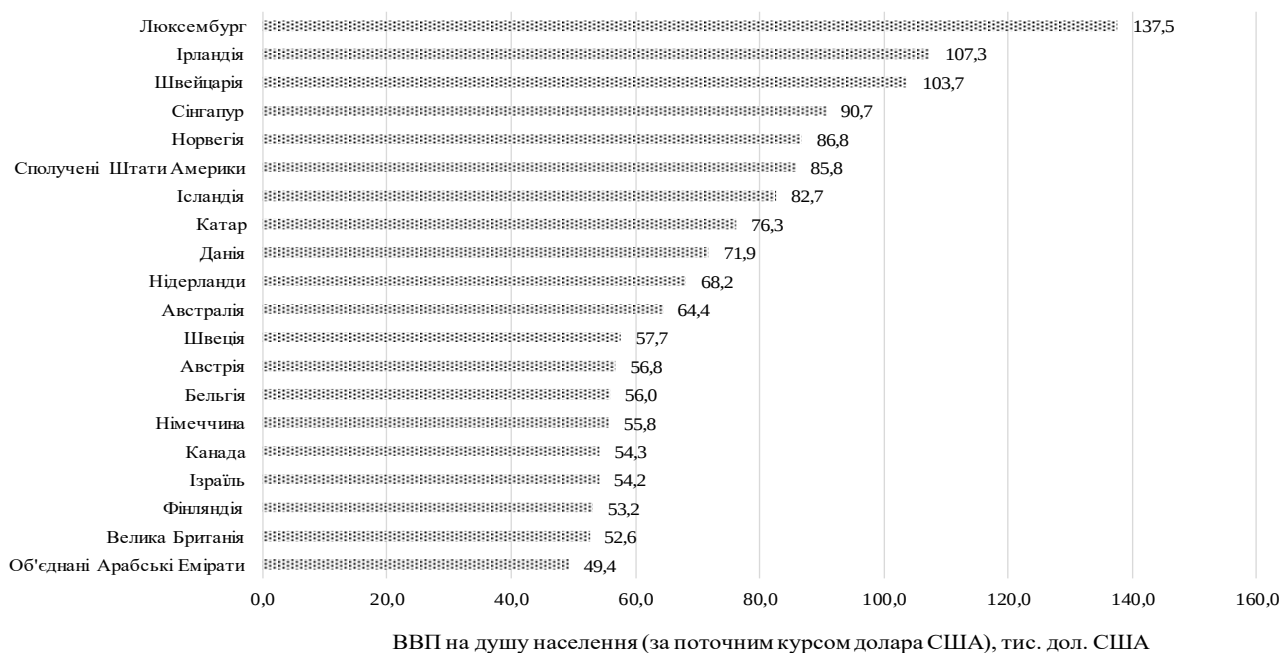

Рис. 2. Топ-20 країн за показником ВВП на душу населення, 2024 р., тис. дол. США

Джерело: розроблено автором на основі [5, 9, 12]

У тексті, де викладається матеріал, пов'язаний з ілюстрацією, має бути посилання на нього. Таке посилання подають як вислів, розміщений у круглих дужках «(рис. 2.4)». Не можна робити посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі.

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення. Скановані графіки, діаграми тощо використовувати заборонено.

За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис). Також рисунок може супроводжуватись експлікацією, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, що виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом. Експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його.

Відстань між назвою рисунку і текстом 1 рядок.

Нумерація та розміщення в тексті таблиць. Їх (як і рисунки) нумерують послідовно у межах розділу (за винятком таблиць, поданих у додатках). В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Таблиці (так само як і ілюстрації) необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Якщо вони розміщені на окремих сторінках курсової роботи, їх включають до загальної нумерації сторінок.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею. Її друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Атрибутивні ознаки таблиці наведені нижче.

Приклад 3:

Таблиця Х.Х

Назва таблиці

Шапка						Заголовки граф
						Підзаголовки граф
Рядки						
	Бокова частина (заголовки рядків)	Графи (колонки)				

За логікою побудови таблиці її логічний суб'єкт, або підмет (позначення тих предметів, які в ній характеризуються), розміщують у боковій частині, шапці, чи в них обох, а не в центрі таблиці, присудок, таблиці (тобто дані, якими характеризується підмет) – у центральній частині, а не в шапці чи боковій частині. Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковій частині – всіх даних цього рядка.

Заголовок кожної графи в шапці таблиці мусить бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф,

одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Заголовки граф починаються з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба. Одиниці виміру зазначають у тематичному заголовку, а також виносять до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Приклад 4:

Таблиця 1.1

Топ-5 компаній світу за ринковою капіталізацією за версією Reuters, 2024 р.

Рейтинг	Компанія	Ринкова капіталізація, млрд дол. США	Країна
1	Apple	3089,9	США
2	Microsoft	2495,8	США
...	...	...	

Джерело: [16].

Таблицю розміщують у тексті, таким чином, щоб не можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» та її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл. 1.1».

Приклад 5:

Таблиця 1.2

Ключові компетенції державних службовців окремих країн

Країна	Компетенції
1	2
США: для всіх службовців; додаткові для вищих службовців	Базові компетенції: прагнення до особистого розвитку; порядність, навички міжособистих відносин; мотивація державного службовця; усна комунікація; письмова комунікація. Лідерські метакомпетенції: лідерство змін, управління людьми, орієнтація на результат, бізнес-інтелект, здатність об'єднувати [13, с. 35-36].
Франція	Адаптивність; уміння вести переговори; уміння оцінювати діяльність; лідерство; управління знаннями; управління людськими ресурсами; управління мережами; інноваційні вміння; підвищення кваліфікації; уміння управляти проектами; комунікабельність [10, с. 15]

..... Розрив сторінки.....

Продовж. табл. 1.2

1	2
Казахстан	Особисті: комунікабельність; здатність працювати з громадянами; здатність до самовдосконалення; лідерство (для державних службовців, які займають керівні посади). Формальні: знання стратегічних і програмних документів в сфері повноважень державного органу; виконання посадових обов'язків; застосування професійних знань, а також комунікаційних та інформаційних технологій; дотримання державної і трудової дисципліни, а також норм Кодексу честі державних службовців [13, с. 49].
Україна	Компетенції у спілкуванні та соціальній взаємодії; інтелектуальні компетенції: аналітичне мислення, бачення майбутнього; компетенції інноваційної діяльності: креативне мислення; управлінські компетенції: стратегії діяльності [10, с. 16].

Таблицю з великою кількістю граф також можна ділити на частини. Тоді її фрагменти розміщуються один під одним у межах одної сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її шапку, в другому випадку – заголовки рядків.

Текст в таблиці, як правило, подають 12 шрифтом, але не нижче 8. Примітки до тексту і таблиць, в яких наводять довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку (шрифт Times New Roman 12-го розміру, інтервал 1,0 («одинарний»). Якщо є одна примітка, то її складові частини не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку. Якщо цифрові або інші дані в якомусь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк. Якщо показник не розраховується – ставиться «х».

Нумерація та розміщення в тексті формул. Формули в роботі (якщо їх більше одної) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках.

При використанні формул у курсовій роботі необхідно дотримуватися встановлених правил їх оформлення. Формули виконуються в редакторі формул Microsoft Equation 3.0. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів наводяться безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта доцільно подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер формули-дроби подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Приклад 6:

$$TNI = \frac{\frac{FA}{TA} + \frac{FS}{TS} + \frac{FE}{TE}}{3} \times 100 \quad (1.3)$$

де TNI – індекс транснаціоналізації;

FA – закордонний обсяг активів;

TA – загальний обсяг активів;

FS – обсяг закордонних продажів;

TS – загальний обсяг продажів;

FE – чисельність закордонних працівників у ТНК;

TE – загальна чисельність працівників у ТНК.

Рівняння і формули повинні бути відокремлені від тексту. Вище і нижче кожної формули залишають інтервал, що становить один рядок. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його продовжують на наступному після знаку рівності (=) або після знаків (+), (-), (х або ·).

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації. Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації: а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово; б) цього потребує побудова тексту, що передує формулі. Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. У курсовій роботі повинні бути посилання на джерела інформації, з яких отримано матеріал для наукового аналізу (цифровий, фактологічний, документарний), а також на ідеї та висновки, які отримані іншими науковцями та були використані для аргументації думки автора з проблеми, що досліджується. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні за часом видання, найбільш актуальні публікації.

Посилання в тексті на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1 – 7]...» або «... у праці [8, с. 64]».

Посилання на ілюстрації, таблиці та формули, наведені в курсовій роботі подаються в круглих дужках.

Приклад 7:

«... Результати дослідження, дають підстави зробити висновок про те, що в умовах світових тенденцій становлення постіндустріального суспільства, найбільш значущими чинниками цього процесу стають економічний, людський, комунікаційний та інноваційний (рис. 3.2; табл. 3.1).»

В кінці назв запозичених таблиць та рисунків слід вказати номер використаного джерела.

Приклад 8:

Рис. 1.3. Модель п'яти сил М. Портера [26, с. 125]

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад, «див. табл. 1.3».

Цитування здійснюється відповідно до таких вимог:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання.

є) коли автор курсової роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора курсової роботи, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (курсив наш. – М.°Х.), (підкреслено мною. –М.°Х.), (розбивка моя. – М.°Х.).

Оформлення списку використаних джерел. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків та пропозицій. Бібліографічний опис літературних джерел оформляють відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та

документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (додаток Е). Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Нумерація та розміщення в тексті додатків. Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що його позначає. Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ї.

Приклад 9:

Додаток А

Індекс сприйняття корупції у світі (CPI) за версією
Transparency International, 2020 р.

Місце у рейтингу	Країна	Індекс CPI
1	Данія	88
...	...	...
...	...	...

Текст кожного додатку за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А. 2 – другий розділ додатка А; В. 3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А. 1) – перша формула додатка А.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

При написанні курсової роботи здобувач вищої освіти повинен дотримуватись академічної доброчесності. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічну доброчесність у Полтавському державному аграрному університеті регламентують такі документи:

1. Кодекс академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету. 2024. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9854/kodeksdobrochesnostinasayt.pdf>;

2. Положення про групу сприяння академічній доброчесності у Полтавському державному аграрному університеті 2025. URL:

<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9849/polozhennyaprogrupuspryyannyaad2025.pdf>;

3. Положення про комісію з академічної доброчесності у Полтавському державному аграрному університеті 2022. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/komisiiad2022.pdf>

4. Положення про комісію з етики та управління конфліктами у Полтавському державному аграрному університеті. 2022. <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/etyka2022.pdf>

5. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті. 2024. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9854/polozhennyaprozapobigannyarlaguatunasayt.pdf>

6. Порядок перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті. 2024. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9854/porydokperevirkytekstiv20242.pdf> та ін.

Зважаючи на це, при написанні курсової роботи здобувач вищої освіти повинен дотримуватись такого:

- здійснювати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

В Університеті формами прояву академічної недоброчесності визнані: 1) академічний плагіат; 2) самоплагіат; 3) фабрикація; 4) фальсифікація; 5) списування; 6) обман; 7) хабарництво; 8) необ'єктивне оцінювання; 9) хибне співавторство. Для здобувачів вищої освіти, при написанні курсової роботи є гідним: робити це чесно та відповідально, докладаючи зусиль до своєчасного виконання роботи, відповідно до затвердженого завдання використовувати в освітній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та посилатися на них; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаною третіми особами. Є неприйнятним: надавати для оцінювання кваліфікаційну роботу, підготовлену за участю інших осіб; фальсифікувати або фабрикувати інформацію, наукові результати з їх наступним використанням в кваліфікаційній роботі; отримувати або пропонувати неправовірну вигоду за отримання будь-яких переваг у освітній або науковій діяльності.

Порядок перевірки курсових робіт на наявність запозичень з інших джерел регламентується Порядком перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті та Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату.

Рекомендовані дії згідно розмірів показників текстових збігів/ідентичності/схожості для курсової роботи такі:

Рівень оригінальності	Відсоток оригінальності авторського тексту	Рекомендована дія
Високий	71 – 100 %	<i>Курсова робота допускається до захисту</i>
Достатній	51 – 70 %	<i>Курсова робота потребує уваги з боку наукових керівників / допускається до захисту</i>
Умовний	31 – 50 %	<i>Курсова робота потребує особливої уваги, може бути повернута для корегування з подальшою повторною перевіркою</i>
Низький	30 % і нижче	<i>Курсова робота відхиляється та може бути прийнята до розгляду /рецензування після докорінного перероблення з обов'язковою повторною перевіркою</i>

Здобувачі вищої освіти несуть відповідальність за такі дії: неподання або несвоечасне подання своєї кваліфікаційної роботи на перевірку; недотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; порушення загальноприйнятих правил цитування та посилань на використані інформаційні джерела, а також інших, зазначених вище, ознак академічної доброчесності. У разі виявлення подібних фактів робота спрямовується на доопрацювання та повторну перевірку. За повторне порушення робота відхиляється, а здобувачу вищої освіти призначається нова дата захисту.

Перевірка роботи щодо наявності /відсутності плагіату здійснюється із використанням антиплагіатної онлайн-системи *Strikeplagiarism/*.

При поданні академічних текстів для повторної перевірки на наявність текстових запозичень учасники освітнього процесу заповнюють заяву.

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконана та оформлена відповідно до чинних стандартів курсова робота у роздрукованому вигляді подається на кафедру. До цього документу додається його електронна версія. Подана на перевірку курсова робота реєструється у спеціальному журналі. Після реєстрації відбувається передача роботи науковому керівнику на рецензування.

Супроводжувальні документи, які додаються до курсової роботи такі: завдання на курсову роботу (додаток А); електронна версія курсової роботи; результат перевірки на плагіат; лист оцінювання (додаток Ж).

В процесі перевірки курсової роботи керівник робить письмові зауваження, зрозумілі помітки, виправлення, відзначає позитивні сторони роботи та недоліки, які треба ліквідувати до захисту. За результатами перевірки курсової роботи керівник оформляє лист оцінювання.

Курсові роботи, зміст яких відповідає вимогам, допускаються до захисту. Це зазначається в листі оцінювання. За необхідності, курсова робота доопрацьовується згідно з зауваженнями. Після доопрацювання курсова робота

подається на повторну перевірку та, за умови усунення здобувачем вищої освіти недоліків, допускається до захисту.

Захист курсової роботи проводиться публічно перед комісією у складі трьох викладачів кафедри, у тому числі, також керівника курсової роботи. Результати захисту протоколюються.

Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти має показати вміння аргументовано і лаконічно викласти основні результати дослідження, а також надати повні та вичерпні відповіді на питання членів комісії. Захист має супроводжуватись презентацією.

КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

За виконання курсової роботи максимальна кількість балів становить 59 балів.

Розподіл балів за виконання курсової роботи

Параметр оцінки	Рекомендований діапазон оцінки в балах
1. Пояснювальна записка	
1.1. Обґрунтування актуальності обраної теми роботи, формулювання мети, завдання, об'єкта та предмета дослідження (0-5)	0-5
1.2. Міра відповідності змісту курсової роботи темі та затвердженому плану (0-5)	0-5
1.3. Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження та глибина і якість аналізу теоретичного матеріалу (наявність критичних узагальнень різних підходів до постановки і вирішення проблеми відповідно до теми курсової роботи, коректність використання понятійного апарату, посилання, цитування) (0-10)	0-10
1.4. Якість практичного дослідження та його детальний аналіз з використанням наукових методів (аналітичних, статистичних, методів моделювання тощо) та новітніх інформаційних джерел (0-15)	0-15
1.5. Науковий підхід до виявлення проблем та обґрунтованість рекомендаційної (проектно-рекомендаційної) частини, практична значущість висновків відповідно до досліджуваної теми (0-15)	0-15
Разом	50
2. Ілюстративна частина	
2.1. Ілюстративність курсової роботи (наявність та міра відповідності діючим стандартам таблиць, графіків, схем та списку використаних джерел) (0-5)	0-5
2.2. Міра відповідності оформлення курсової роботи встановленим вимогам і дотримання графіку виконання (0-4)	0-4
Разом	9
Загальна кількість балів за виконання курсової роботи	59

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за захист курсової роботи – 41 бал.

Розподіл балів за захист курсової роботи

Параметр оцінки	Рекомендований діапазон оцінки в балах
Вміння аргументовано і лаконічно викласти основні результати дослідження	0-21
Повнота та вичерпність відповідей на питання членів комісії	0-20
Всього за захист курсової роботи	0-41

Результати захисту курсової роботи оцінюються за національною шкалою та шкалою ЄКТС:

1. «Відмінно» (A), (90-100). Тема розкрита повною мірою, в курсовій роботі міститься глибокий аналіз науково-практичної проблеми та одержані автором значущі результати. Робота не містить помилок з інтерпретації засад теорії та методології дослідження; методика (інструментарій розрахунків) відповідає нормам коректності їх застосування; використані комп'ютерні програмні продукти. Виклад матеріалу логічний послідовний, у роботі наявні необхідні посилання на наукові та інформаційно- нормативні публікації, за результатами дослідження зроблені конкретні висновки. Курсова робота оформлена відповідно до вимог. Під час захисту здобувачем вищої освіти продемонстровано глибоке розуміння змісту досліджуваних проблем, вміння застосовувати теоретичні положення для вирішення актуальних питань з практики міжнародних економічних відносин, доводити науково-теоретичні і практичні положення, що виносяться ним на захист. Відповіді на питання членів комісії з захисту кваліфікаційних робіт чіткі, правильні, обґрунтовані.

2. «Добре» (C, B), (74-89). Тема розкрита належним чином, робота містить необхідний аналіз практичних проблем, зміст яких констатують одержані автором результати. Робота відображає правильність інтерпретації засад теорії та методології дослідження; методика (інструментарій розрахунків) застосована на рівні визначення основних параметрів апарату дослідження та в цілому відповідає нормам коректності їх застосування; використані комп'ютерні програмні продукти. Виклад матеріалу логічний послідовний, у роботі наявні необхідні посилання на наукові та інформаційно-нормативні публікації, за результатами дослідження зроблені конкретні висновки. Курсова робота оформлена відповідно до вимог; відхилення від встановлених норм незначні та некритичні. Під час захисту здобувачем вищої освіти продемонстровано розуміння змісту досліджуваних проблем, вміння застосовувати теоретичні положення для вирішення актуальних питань з практики міжнародних економічних відносин, доводити науково-теоретичні і практичні положення, що виносяться ним на захист. Відповіді на питання членів комісії з захисту курсових робіт правильні та достатньою мірою обґрунтовані; незначні неточності у судженнях здобувача вищої освіти не

впливають істотно на правильність трактування економічних категорій, визначальних теоретичних положень, емпіричних процесів і явищ, що відбуваються в сфері міжнародних економічних відносин.

3. «Задовільно» (E, D), (64-73). Виставляється, якщо тема курсової роботи розкрита, але наявна фрагментарність викладеного матеріалу; для практичного аналізу досліджуваної проблеми правильно застосовані необхідні методи, що визначені на рівні основних параметрів апарату дослідження; розрахунки виконані правильно, але у мінімально необхідному для опису досліджуваної проблеми обсязі та з мінімально необхідним залученням аналітичної інформації. Відповіді на питання членів комісії з захисту курсових робіт підтверджують опанування здобувачем вищої освіти основного фактичного матеріалу, але формулювання причинно-наслідкових зв'язків між явищами і процесами не є достатньо точним; оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування; практична цінність роботи обмежена; візуальне супроводження роботи наявне, але недостатньою мірою наочне. Курсова робота в цілому оформлена відповідно до вимог; виявлені відхилення від встановлених норм не є критичними.

4. «Незадовільно» (FX, F), (1-59). Виставляється на захисті, якщо зміст курсової роботи і форма подання матеріалу фактично суперечать висновкам наукового керівника і змісту документу «Лист оцінювання» в частині наступного: тема курсової роботи не розкрита; зміст поданого в документі тексту не відповідає темі; матеріал подано у суто описовій формі, викладений без логічної послідовності, фрагментарно; теорія та методологія застосовані з істотними порушеннями; основні параметри аналітичного апарату не визначені; посилання на наукові та інформаційно-нормативні публікації, оформлені з грубими порушеннями та / або недостовірні; оформлення кваліфікаційної роботи здійснено з істотними порушеннями встановлених норм і є критичними. Цей випадок є екстраординарним, тому ситуація розглядається на засіданні кафедри. Як правило, якщо кваліфікаційна робота має перелічені критичні недоліки, вона до захисту не допускається.

Оцінка «незадовільно» також може бути виставлена у випадку, якщо текст курсової роботи фактично відповідає змістовним і формальним вимогам, і це дозволяє зробити її подання в комісію з захисту, але в рамках зазначеної процедури (захисту курсової роботи) здобувач вищої освіти не здатен дати правильні відповіді на питання членів екзаменаційної комісії. Якщо здобувач вищої освіти не знає фактичного матеріалу, викладеного в кваліфікаційній роботі, не має теоретичних знань з ключових питань, що визначають основу професії, не вміє застосувати аналітичний апарат до оцінки процесів і явищ – наявні підстави до визнання кваліфікаційної роботи такою, що виконана несамотійно.

У випадку отримання здобувачем вищої освіти під час захисту курсового проекту (роботи) оцінки «незадовільно» (FX, F) рішенням кафедри йому може бути запропонована нова тема і новий термін виконання курсової роботи. Здобувачі вищої освіти, які без поважної причини не подали курсову роботу у визначений термін або не захистили її, вважаються такими, що мають академічну заборгованість.

Захищені курсові роботи зберігаються кафедрі.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Вашків О. П., Собко О. М., Смерека С. Б. Управління конкурентоспроможністю продукції: навч. посіб. для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 272 с.
2. Держава і ринок в економічному розвитку та у повоєнному відновленні: зарубіжний досвід. Небрат В. та ін. К.: ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». 2024. 416 с.
3. Дмитрієв І. А., Кирчата І. М., Шершенюк О. М. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
4. Економічні детермінанти та конкурентні стратегії розвитку сучасних бізнес-структур : моногр. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. Гринько. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2024. 424 с.
5. Економічні та соціальні детермінанти конкурентоспроможності підприємництва: колективна монографія / за заг. ред. Лопатинського Ю.М., Зибаревої О.В. Чернівці: Технодрук, 2023. 572 с.
6. Економічні суперечності глобалізації та локалізації: форми руху і розв'язання : колективна монографія / за ред. акад. НАН України А. А. Гриценка ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України» ; ДННУ «Академія фінансового управління» К., 2024. 588 с.
7. Вплив багатополярної глобалізації на зовнішню торгівлю України : колективна монографія / за ред. Т.О. Осташко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2024. 330 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2024/04/Vplyv-bahatopoliarnoi-hlobalizatsii-na-zovnishniu-torhivliu-Ukrainy.pdf>
8. Ковальов С., Рукас О., Жовтуха О., Вергулесов Д., Мостов'як М. Визначення пріоритетних товарних позицій та видів послуг для розвитку українського експорту до Канади в межах експортної стратегії України. Київ, 2020. 156 с. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=46f348fa-c9dd-4362-8fe6-5835c8e73742>.
9. Козак Ю. Г. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: навч. посіб. (3-тє видання). Київ : ЦУЛ. 2021. 312 с.
10. Конкурентоспроможність національної економіки в умовах інтеграції до ЄС : колективна монографія / за ред. С. В. Васильчак. Львів, 2024. 234 с. URL: <https://dspace.duet.edu.ua/handle/123456789/902>.
11. Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с.
12. Операційний план заходів з реалізації у 2024-2027 роках Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року. ЗАТВЕРДЖЕНО розпорядженням

Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 821-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhhvalennia-stratehii-vidnovlennia-staloho-rozvytku-ta-tsyfrovoi-transformatsii-maloho-i-s821300824>.

13. Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів. Київ: Наш Формат. 2020. 424 с.

14. Пилипенко Г. М. Фірми, ринкові структури та стратегії у світовій економіці. навч. посіб. М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка». Дніпро: НТУ «ДП», 2023. 104 с.

15. Стратегія відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 821-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhhvalennia-stratehii-vidnovlennia-staloho-rozvytku-ta-tsyfrovoi-transformatsii-maloho-i-s821300824>.

16. Стройко Т. В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю: навч. посіб. Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2023. 278 с.

17. Стойко І.І. Шерстюк Р.П. Управління конкурентоспроможністю (Програма, курс лекцій, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, термінологічний словник, тести). навч.-метод. посіб. Тернопіль: ТНТУ, 2023. 156 с.

18. Управління конкурентоспроможністю підприємств: підручник. За заг. ред. Г.Т. П'ятницької. Кондор, 2024. 700 с.

19. Цілі сталого розвитку (Глобальні цілі). URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>.

20. Юхименко П. Конкурентоспроможність підприємства: підруч. Київ: ЦУЛ, 2021. 320 с.

21. Шевченко Л. С. Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства): навч. посіб. у питаннях і відповідях. Харків: Право, 2022. 312 с.

22. Шкурupій О., Дейнека Т., Загребельна І., Дивнич О. Зміни міжнародного бізнес-середовища та інноваційно-інвестиційної поведінки компаній в умовах пандемічної кризи. Економічний аналіз. 2022. Т. 32. № 1. С. 102-114.

<https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1996/6565657061>

23. Шкурupій О. В., Дейнека Т. А., Дивнич О. Д., Загребельна І. Л. Сучасні трансформації міжнародного бізнес-ландшафту: просторовий, інвестиційний та інноваційно-технологічний виміри аналізу: монографія / За ред. О. В. Шкурupій. Полтава: Астроя, 2025. 318 с.

24. A six-step guide for leaders navigating challenges to the competitiveness of their economies. From Government Policy to Business Acumen: Strategizing for Competitiveness in a Fragmented World. Highlights from the 2025. IMD World Competitiveness Ranking. 2025. URL: [surl.li/ukcsz](https://www.imd.org/uk/cs)

25. Competitiveness in the New Era: textbook / Mohiuddin M. ed. BoD – Books on Demand, 2024. 182 p.

26. Deyneka T., Shkurupii O., Pedchenko N., Tul S., Verhal K. Ukraine's Global Status As An Indicator Of Its Current Problems And Opportunities. Financial and

credit activities: problems of theory and practice. 2021.Vol. 3 No. 38. P. 427-436
<<http://fkdl1.ubs.edu.ua/article/view/237475>>

27. Economy, finance, law: current problems and development 18Quay prospects: collective monograph. Anisiia Tomanek OSVČ. 2023. 210 p.

28. Hill Charles W. L. International Business: Competing in the Global Marketplace, McGraw-Hill Education, 2 Penn Plaza, New York, 2021. URL: <https://surl.li/hlrypr>

29. IMD World Competitiveness Booklet 2025. International Institute for Management, Lausanne Switzerland, 2025. 154 p. URL: <https://salo.li/7C93076>

30. International competitiveness (ed. by A. Michael Spence and Heather A. Hazard). Ballinger Pub Co 451 p. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2307/3324942>.

31. Fidelis E.-H. Theory and Policy of International Competitiveness. Praeger URL : <http://surl.li/mphym>.

32. Protecting competition in a changing world Evidence on the evolution of competition in the EU during the past 25 years Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2024. 203 p. URL: <https://lnk.ua/2V5aAX6VM>

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та публічного управління

ЗАВДАННЯ*на курсову роботу*

здобувачеві вищої освіти курсу 1 групи 1, спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні відносин

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема _____

2. Строк здачі роботи на кафедрі – не пізніше ____ 20__ р.

3. Перелік питань, що підлягають розробці: _____

Дата видачі завдання «____» _____ 20__ р.

Керівник курсової роботи _____
(підпис) (ініціал та прізвище)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис здобувача вищої освіти) (ініціал та прізвище)

Додаток Б

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та публічного управління

КУРСОВА РОБОТА

з навчальної дисципліни

«Управління міжнародною конкурентоспроможністю»

на тему: «_____»

Виконав здобувач вищої освіти за освітньо-
професійною програмою Міжнародні
економічні відносини другого рівня вищої
освіти за спеціальністю С1 Економіка та
міжнародні економічні відносини
спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні
відносин

1 курсу, 1 групи

ННІ ЕУПІТ

денної (заочної) форми навчання

Науковий керівник: _____

Полтава 202__

Додаток В

АНОТАЦІЯ

Євтушенко К. А. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн-економічних лідерів. – Курсова робота. Полтавський державний аграрний університет, Полтава, 2025.

Курсова робота містить розгорнутий аналіз, узагальнення та структурування основних теорій, які розкривають сутність конкурентного лідерства. Дана системна оцінка зовнішньоторговельній діяльності суб'єктів господарювання, проаналізована національна експортна стратегія та оцінена ефективність механізмів комерційної дипломатії у реалізації національних інтересів США на глобальних ринках. Обґрунтовані ключові напрями реалізації науково-технологічного та інтелектуального ресурсів міжнародної конкурентоспроможності США через призму дослідження глобальних пріоритетів їх інноваційної політики, напрямів модернізації корпоративних стратегій інноваційного розвитку. Констатована конкурентна значущість генерування, комерціалізації і дифузії знань та інновацій.

Ключові слова: конкурентне лідерство, глобалізація, міжнародний порядок, транснаціоналізація, зовнішньоторговельна експансія, національна експортна стратегія, комерційна дипломатія, міжнародна інвестиційна діяльність, корпоративні інноваційні стратегії, інтеграційна політика.

SUMMARY

Yevtushenko K.A. National strategies of international competitiveness of countries-economic leaders – Course project. Poltava State Agrarian University, Poltava, 2024.

The course work contains an extensive analysis, generalization and structuring of the main theories that reveal the essence of competitive leadership. A systematic assessment of the foreign trade activity of economic entities is given, the national export strategy is analyzed and the effectiveness of the mechanisms of commercial diplomacy in the realization of the national interests of the USA on global markets is assessed. The key areas of implementation of the scientific, technological and intellectual resources of the international competitiveness of the USA are substantiated through the prism of the research of global priorities of its innovation policy, areas of modernization of corporate strategies of innovative development. The competitive significance of the generation, commercialization and diffusion of knowledge and innovations is established.

Keywords: competitive leadership, globalization, international order, transnationalization, foreign trade expansion, national export strategy, commercial diplomacy, international investment activities, corporate innovation strategies, integration policy.

Додаток Г

ЗМІСТ

Анотація	3
Вступ	4
Розділ 1. Теоретичні підходи до розуміння глобального конкурентного лідерства	6
Розділ 2. Зовнішньо-торговельна та інвестиційна діяльність як стратегічні пріоритети конкурентного лідерства США	12
Розділ 3. Глобальні пріоритети інноваційної політики США	20
Висновки	28
Список використаних джерел	30
Додатки.....	33

Додаток Д

ВСТУП

Актуальність теми обумовлена вступом світового співтовариства у глобальну фазу розвитку та домінуванням Сполучених Штатів Америки в економічному прогресі на основі промислово-виробничого, інвестиційного, фінансового, науково-технічного, інтелектуального й інформаційного ресурсів держави. Глобальне конкурентне лідерство США визначається у наш час також масштабним використанням транснаціоналізаційних механізмів економічного розвитку та залучення у зону свого впливу країн Західної Європи, Латинської Америки й Азії. Це ще у доглобалізаційний період створило умови не тільки на очолити західну цивілізацію, але й здобути економічну і політичну перемогу у конфронтаційному протистоянні з СРСР. Таким чином виходячи з національних інтересів, США закріпили за собою статус держави-гегемона, здатної визначати як загальний формат функціонування системи міжнародних відносин і міжнародної безпеки, так і «правила гри» економічних акторів на усіх сегментах ринку.

У дослідження національних стратегій міжнародної конкурентоспроможності значний внесок зробили такі науковці як Л. Антонюк, Р. Брітт, П. Друкер, М.Згуровський, В. Зехнер, Г. Ікенберрі, Д.Ільницький, К.Кемп, Ч. Кім, Л. Кноп, Р. Кокс, Дж. Конгер, Д. Лук'яненко, О. Ф. МакГрі, Є. Панченко, М. Портер, Н. Резнікова, В. Робінсон, Я. Столярчук, Р. Фішер, К. Фліссак, Б. Франклін, С. Хантінгтон, Дж. Харріс, Р. Хаус, Г.Хафбауер, Л. Якубовський та ін.

Мета і завдання дослідження. Метою курсової роботи є визначення механізмів реалізації Сполученими Штатами Америки національних інтересів на основі застосування стратегії глобального лідерства у торговельній, інвестиційній та науково-технологічній сферах.

Поставлена мета передбачає вирішення наступних завдань:

- визначити теоретичні підходи до розуміння глобального конкурентного лідерства;
- дослідити зовнішньо-торговельну та інвестиційну діяльність США як

стратегічні пріоритети конкурентного лідерства країни;

– обґрунтувати глобальні пріоритети інноваційної політики США.

Об'єктом дослідження є трансформації національних економічних стратегій в умовах загострення глобальної конкуренції.

Предметом дослідження є інституційно-організаційні засади і механізми реалізації Сполученими Штатами Америки економічної стратегії глобального конкурентного лідерства.

Методи дослідження. У ході дослідження було використано загальнонаукові методи, методи аналізу та синтезу, методи порівнянь, системно-структурного аналізу економічних процесів та явищ, угруповань, спостереження, обстеження, експертних оцінок комплексної оцінки та ін.

Інформаційною базою дослідження є публікації вітчизняних та зарубіжних науковців, міжнародні наукометричні бази і звіти, аналітичні публікації і статистична база національних і міжнародних установ (ООН, ЮНКТАД, СОТ, МВФ, G7, ОЕСР, Департаменту економічних та соціальних питань ООН, Агентства США з міжнародного розвитку, Бюро економічного аналізу США, Координаційного комітету США зі сприяння торгівлі та ін.).

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження за темою курсової роботи було оприлюднено на конференції «Науково-практична конференція за підсумками проходження здобувачами вищої освіти виробничих практик» (м. Полтава, 2025).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано¹ наукову працю:

Євтушенко К.А. Глобальні пріоритети інноваційної політики США. *Матеріали наук.-практ. конф. за підсумками проходження здобувачами вищої освіти виробничих практик*. Вип. 15. Полтава: ПДАУ, 2025. С. 49–52.

Обсяг і структура роботи. Курсова робота складається зі змісту, вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних інформаційних джерел. Загальний обсяг курсової роботи становить ____ сторінок друкованого тексту; обсяг основного тексту – ____ сторінок. Робота містить ____ таблиць, ____ рисунків, ____ додатків. Список використаних джерел налічує ____ найменувань.

Додаток Е

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с. 6. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
Два автора	1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практ. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.
Три автора	1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с. 2. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 3. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с. 4. Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.
Чотири і більше авторів	1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с. 2. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. 4. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.

Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с. 3. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с. 4. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. 5. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.
Без автора	1. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с. 2. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с. 3. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с. 4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с. 5. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.
Багатотомне видання	1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с. 3. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с. 4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
Частина видання	
Книги	1. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169. 2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки</i> : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241. 4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.

	4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Статті з продовжуючих та періодичних видань	1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. <i>Збірник наукових праць «Політологічні студії»</i> . 2011. № 2. С. 54–65. 2. Коломось Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i> . Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. <i>Вища школа</i> . 2017. № 5–6. С. 48–55. 4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i> . 2006. № 5. С. 3–17. 5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i> . 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 7. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe ₂ : ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i> . 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108. 8. Dalton R.J. Comparative politics of the industrial democracies: from the Golden Age to island hopping Political Science. 1991. № 2. P. 15–43.
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i> . 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i> . 2017. № 4. С. 530–543. 4. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i> . 2017. № 20. С. 136–141. 6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i> . 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i> . Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.

	2. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шилаев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. Культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).
Електронні ресурси	Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі <i>Бібліотечний вісник</i> . 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017). 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i> . Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf . (дата звернення: 15.11.2017). 4. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).

Автореферати дисертацій	Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с. 3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.
Дисертації	1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с. 4. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.

Додаток Ж

Полтавський державний аграрний університет

ННІ ЕУПІТ

Форма навчання _____

спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні відносини _____

Курс, група _____

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ курсної роботи

(назва дисципліни)

здобувача вищої освіти _____
на тему _____

Обсяг курсової роботи _____ Кількість використаних джерел _____

Загальна оцінка роботи (необхідне підкреслити, у разі потреби – доповнити): *актуальність теми розкрита* – фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *ступінь втілення мети та виконання завдань дослідження* – низький; середній; високий; *повнота розкриття теми роботи у змісті* – фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі. _____

Загальна оцінка змісту та якості оформлення роботи (необхідне підкреслити, у разі потреби – доповнити): *теоретичний розділ містить критичні узагальнення різних підходів до постановки і вирішення досліджуваної проблеми:* фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *аналітичний розділ містить ознаки практичного дослідження:* фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *проектний розділ містить конкретні пропозиції та наукові розробки:* фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *додатки пов'язані з матеріалом роботи:* фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *висновки за результатами досліджень мають обґрунтування:* недостатнє, відносно достатнє, достатнє; *пропозиції мають характер* – декларативний, певною мірою практичний, практичний. _____

Результати оцінювання курсової роботи

Параметр оцінки (рекомендований діапазон оцінки в балах)	Результат оцінювання
1. Пояснювальна записка (до 50 балів)	
1.1. Обґрунтування актуальності обраної теми роботи, формулювання мети, завдання, об'єкта та предмета дослідження (0-5)	
1.2. Міра відповідності змісту курсової роботи темі та затвердженому плану (0-5)	
1.3. Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження та глибина і якість аналізу теоретичного матеріалу (наявність критичних узагальнень різних підходів до постановки і вирішення проблеми відповідно до теми курсової роботи, коректність використання понятійного апарату, посилення, цитування) (0-10)	
1.4. Якість практичного дослідження та його детальний аналіз з використанням наукових методів (аналітичних, статистичних, методів моделювання тощо) та новітніх інформаційних джерел (0-15)	
1.5. Науковий підхід до виявлення проблем та обґрунтованість рекомендаційної (проектно-рекомендаційної) частини, практична значущість висновків відповідно до досліджуваної теми (0-15)	
<i>Разом</i>	
2. Ілюстративна частина (до 9 балів)	
2.1. Ілюстративність курсової роботи (наявність та міра відповідності діючим стандартам таблиць, графіків, схем та списку використаних джерел) (0-5)	
2.2. Міра відповідності оформлення курсової роботи встановленим вимогам і дотримання графіку виконання (0-4)	
<i>Разом</i>	
Загальна кількість балів за виконання курсової роботи (59)	

Висновки (*підкреслити*):

- рекомендувати до захисту без доопрацювання;
- рекомендовано до захисту при умові доопрацювання _____
- не рекомендовано до захисту, необхідно суттєво доопрацювати _____

Роботу перевірів: _____

«_____» _____ 20__ р.

(підпис)

Навчально-методичне видання

**Шкурупій Ольга Всеволодівна, Дейнека Тетяна Анатоліївна,
Дивнич Ольга Дмитрівна**

**УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ**

Методичні розробки та тематика курсової роботи для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні відносини

Затверджено до друку кафедрою економіки та публічного управління,
протокол № 1 від 01.09.2025 р.

Формат 60х90/16. папір білий 70-80 г/м²

Ум. друк. арк. 2,2

Тираж 15 пр. гарнітура Times New Roman Cyr
